

Bildande av naturreservatet Fjärestad-Gantofta i Helsingborgs kommun

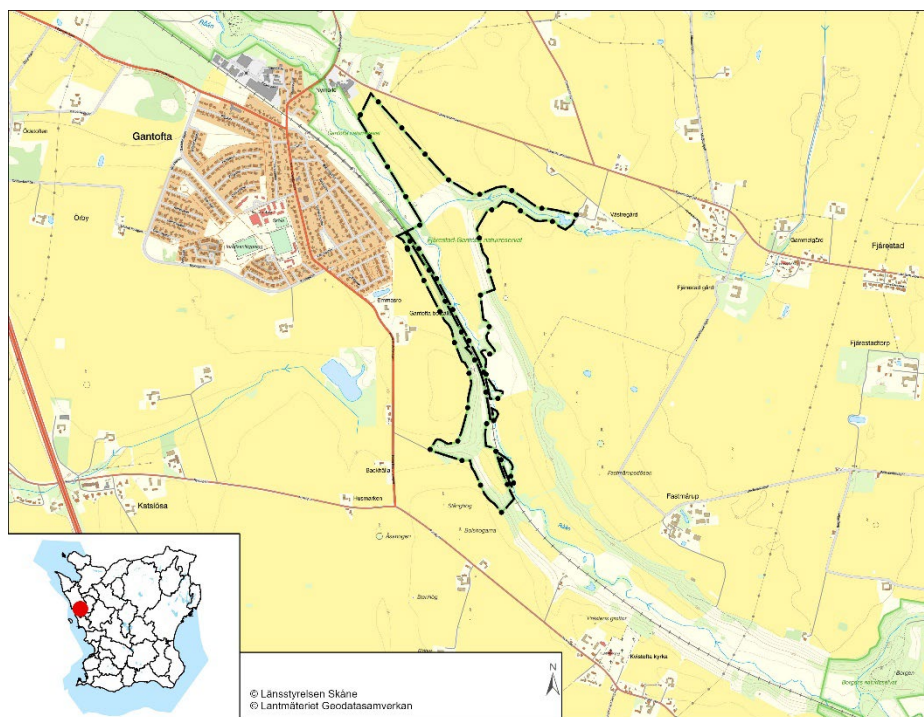
Länsstyrelsen beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

I enlighet med 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Länsstyrelsen upphäver, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken första stycket miljöbalken, Länsstyrelsens beslut den 3 november 2011 om bildandet av naturreservatet Fjärestad-Gantofta (Dnr 511-1566-11, 1283-215) samt den del av förordnande av skydd för landskapsbilden enligt 19 § naturvårdslagen, som motsvarar naturreservatets yta, som beslutades av Länsstyrelsen i Malmöhus län den 6 juni 1974 (Dnr. 11.126-1307-74, 1283, 1282, 1214). Upphävandena gäller först när detta beslut har vunnit laga kraft.

Naturreseptatet Fjärestad-Gantofta är beläget strax öster om Gantofta och avgränsas här med svart punktstreckad linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Fjärestad-Gantofta
Kommun:	Helsingborg
Natura 2000-ID ¹ :	Fjärestad-Gantofta SE0430067
NVR-ID ¹	2028729
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastighet:	Gantofta 4:17
Markägarkategori:	Staten
Läge:	Längs med Rååns dalgång mellan Vallåkra och Gantofta
Koordinat centralpunkt	E: 363834 N: 6206491 (SWEREF 99 TM)
Huvudavrinningsområde:	Råån
Vattenförekomst:	Råån SE620565-131931
Inskrivna nyttjanderätter:	Servitut 1283K-13786.1, servitut 1283K-13953.1, servitut 1283K-13953.2
Areal:	40,0 ha (varav vatten 0,2 ha)
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog, vattendrag och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta och rödlistade arter samt arter och biotoper som omfattas av nationella åtgärdsprogram. Syftet är också att under enklare former tillgodose allmänhetens möjligheter till rörligt friluftsliv och till upplevelser av områdets natur- och kulturmiljövärden.

Syftet uppnås genom att:

- bevara och utveckla en flerskiktad ädellövskog med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar samt inslag av luckor och gläntor,
- bevara och gynna de grova och skyddsvärda träden samt ersättare,
- betesmarkerna bevaras och hävdas genom naturvårdsinriktad beteshävd.
- bevara och utveckla livsmiljöer knutna till vattendragen,
- bevara och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,

¹ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

- anordningar för besökare underhålls och anläggs vid behov,
- skötsel och åtgärder utvärderas och anpassas till ny kunskap om rödlistade och fridlysta arter samt övriga biologiska värden.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka träd eller buskar eller bortföra död ved,
2. så eller plantera ut växter eller sätta ut djur,
3. plöja, spränga, gräva, schakta, tippa, dumpa, anordna upplag, bedriva täkt, fylla ut eller på annat sätt skada mark eller småvatten,
4. uppföra byggnad eller annan anläggning, exempelvis mast, vindkraftverk eller liknande,
5. anlägga väg eller dra fram mark- eller luftledningar,
6. dika eller dränera,
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringssämnen eller jordförbättringsmedel,
8. avmaska betesdjur på betesmarker eller släppa avmaskade betesdjur på bete tidigare än 14 dagar efter avmaskning samt använda långtidsverkande avmaskningsmedel,
9. utfodra vilt,
10. utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt, t.ex. genom att dämna, leda bort vatten eller utföra vattenreglering.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. hävd genom bete eller slätter samt uppförande av stängsel på mark som anges som betesmark, enligt bilaga 2.
4. röjning och bortforsling av sly, träd och buskage i betesmarkerna, enligt bilaga 2,

5. inplantering eller insådd av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i naturreservatet,
6. naturvårdsåtgärder i skogsmark i syfte att gynna hotade arter, grova träd och förnygring av skog. Åtgärderna avser frihuggning, inplantering, luckhuggning och veteranisering,
7. vattenvårdsåtgärder får utföras vid behov. Åtgärderna avser återskapande av livsmiljöer i och kring ett vattendrag, för vattenlevande organismer eller organismer knutna till vattendraget,
8. utförande och underhåll av anläggningar för allmänhetens tillgänglighet i hela naturreservatet,
9. uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning,
10. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av vilt, genom stängsling,
11. bekämpning av för området främmande och/eller invasiva arter.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. ta bort, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, stenmurar, naturföremål eller kulturlämningar,
2. elda annat än på anvisad plats. Användning av friluftskök är tillåtet,
3. medvetet störa betesdjur,
4. ta med hund eller annat sällskapsdjur som inte hålls i fysiskt koppel,
5. föra bort död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
6. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch eller liknande,
7. sätta ut eller släppa ut för området främmande arter,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

8. på land eller i vatten fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av svårbestämda arter av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra den vård och skötsel som behövs för att uppnå reservatets syfte,

- Länsstyrelsens tillsyn av området,
- underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätter.

Övriga undantag

Föreskrifterna A2, A3, C1 och C7 gäller inte i samband med brukande av åkermark, enligt bilaga 2.

Föreskriften A4 gäller inte mobila jakttorn.

Föreskriften A7 gäller inte för övergångsutfodring av betesdjur i maximalt två veckor vid betessläpp och installning.

Föreskriften A8 gäller inte vid behandling av parasitangrepp som konstaterats under pågående betessåsong om korttidsverkande preparat används.

Föreskrifterna C4 och C6 gäller inte i samband med jakt eller vallning av betesdjur.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt, till exempel följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om Natura 2000, strandskydd, generella biotopskydd, vattenverksamhet och artskydd.
- Anmälningssplikten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
- Fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen.
- Fiskebestämmelser i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling.
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Kulturmiljölagen.
- Jaktlagstiftningen.
- Förordningen om invasiva främmande arter.
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.
- Transportstyrelsens bestämmelser för civil luftfart.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i

naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Landskapet i området består av en mosaik av omväxlande ängs- och hagmarker, lövlundar, våtmarker och åkrar. Genom naturreservatet Fjärestad-Gantofta meandrar Råån vilket ger förutsättningar för höga naturvärden. Meandringen har en eroderande verkan med mer eller mindre branta strandbankar som följd.

Rååns dalgång har eroderats ut i postglaciala avlagringar och har en markant u-form. Den ytnära berggrunden är uppbyggd av sedimentära bergarter från Juraperioden och domineras av sand-, silt- och lersten samt s.k. heteroliter (växellagrade ler/siltstenar). Två bergrundsled som båda räknas till Jura är representerade, dels övre delen av Helsingborgsledet (Höganäsformationen) - vilken är äldst -, dels det yngre Döshultsledet (Ryaformationen) som överlagrar det äldre bergrundsledet i väster. Berggrunden stupar åt sydväst mot Romeleåsens förkastnings- och flexurzon vilket medför att successivt yngre bergrundsled bildar ytnära berggrund åt sydväst. Mindre förkastningar förekommer i området. Lagren blottas i bäckravins skärningar och är av stort geologiskt värde både för allmänheten och forskare. På höjdpartierna utgörs jordarten av lerig morän, som ligger direkt på berggrunden, och i dalgången av glacial lera som överlagras av svallsand och svämsand.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Som helhet är landskapet kring Råån flackt. Landskapet har genomgått stora förändringar under de senaste tvåhundra åren men i och intill dalgången har det gamla kulturlandskapet kunnat bevaras i betydligt högre utsträckning än i det omgivande slättlandskapet och är därför av riksintresse för kulturmiljövården. Kring Rååns dalgång finns rikligt med förhistoriska lämningar. I den del av reservatet som ligger sydost om Gantofta finns en bäckravin där ett ovanligt fornminne i form av flera hundratals s.k. sliprännor finns bevarade på en sandstensklippvägg.

Biologiska bevarandevärden

Fjärestad-Gantofta utgörs av ädellövskog, svämlövskog, öppna betesmarker, bäckravin samt Råån som meandrar naturligt genom reservatet. Fågellivet i dalen är rikt med många rapporterade häckningar. Råån med tillflöden är artrika med rapporterade

fynd av bl.a. ål (CR), flodnejonöga och grönling. Området hyser ett flertal rödlistade och hotade arter samt signalarter.

Området blev utpekad som Natura 2000-område år 2004, Fjärestad-Gantofta (SE0430067), med de utpekade naturtyperna mindre vattendrag (3260), näringsrik ekskog (9160), ädellövskogsbranter (9180) och svämlövskog (91E0). I området finns även Natura 2000-arten större vattensalamander.

Tabell 1. Natura 2000-naturtyper med arealer 2023 samt Natura 2000-art. * (asterisk) betyder prioriterad naturtyp enligt Natura 2000

Naturtyp med Natura 2000-kod	Areal (ha)
Mindre vattendrag (3260)	1,2
Näringsrik ekskog (9160)	6,2
*Ädellövskogsbranter (9180)	0,8
*Svämlövskog (91E0)	2,2
Totalt	10,5

Friluftsliv och tillgänglighet

Fjärestad-Gantofta med sin ravin, öppna betesmarker, ädellövskog och vattendrag utgör ett strövområde med stora geologiska, biologiska samt sociala naturvärden som har stor betydelse för det tätortsnära friluftslivet. Vid sliprännorna finns idag en parkeringsplats och en informationsskylt som beskriver sliprännorna. Från dammen i östligaste delen av reservatet går en stig genom Västregårdsravinen, som leder besökaren till Råån och de omgivande betesmarkerna. Intill betesmarken i reservatets norra del finns en bro över Råån, vilket gör det möjligt att ta sig vidare till andra delar av dalgången nedströms Råån.

Skälen för beslut

Fjärestad-Gantofta bildades som naturreservat den 3 november 2011 med syfte att bl.a. långsiktigt bevara och förbättra de natur-, kultur- och rekreationsvärden som finns i dalgången vars marker utgör en sista rest av det förindustriella samhällets landskapsbild.

Fjärestad-Gantofta hyser höga biologiska värden främst knutna till den ädellövskog som finns i området och till Råån som rinner igenom reservatet. Här finns även betesmarker som har en potential att hysa höga floristiska och mykologiska naturvärden i framtiden. I området förekommer flera rödlistade arter samt signalarter. Området har även höga kulturhistoriska värden i form av de sliprännor som finns i den södra delen av reservatet.

De prioriterade bevarandevärdena är framför allt att långsiktigt skydda och utveckla områdets ädellövskog, Råån med dess tillflöde, de kulturhistoriska värdena samt att utveckla en gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna enligt EU:s art- och habitatdirektiv. Området har också betydelse för friluftslivet.

För att naturvärdena ska bestå och utvecklas är det viktigt att skogen sköts på ett naturvårdsinriktat sätt vilket innebär att gynna gamla och grova träd och ersättnings-träd till dessa, skapa död ved, luckor och andra strukturer som är viktiga för den biologiska mångfalden. Det är viktigt att betesmarkerna hävdas med bete och sköts på ett naturvårdsinriktat sätt vilket innebär att ingen gödning eller stödutfodring får ske och inga kemiska bekämpningsmedel får användas. Det är viktigt att Råån med biflöde saknar antropogena och andra typer av vandringshinder som hindrar fisk och andra organismer att röra sig fritt i ån och dess tillflöde. Det är viktigt att återskapa en naturlig hydrologi i området för att gynna arter knutna till de hävdberoende naturtyperna.

Området är ett Natura 2000-område enligt EU:s art- och habitatdirektiv, vilket innebär att Sverige har förbundit sig att bevara utpekade arter och naturtyper och att åtgärder ska vidtas för att gynnsam bevarandestatus ska uppnås.

Syftet med naturreservatet har omformulerats och stycket om bevarandet av kultur-lämningar har arbetats in i friluftslivsvärdena för området.

Enligt Natura 2000 är de prioriterade bevarandevärdena ädellövskogen med ekdominans. Dessa naturtyper gynnas av försiktig gallring och frihuggning, vilket inte är möjligt enligt nuvarande reservatsbeslut. Länsstyrelsen ser ett behov av att komplettera och förtydliga syftet samt föreskrifterna för att inarbeta Natura 2000-området i naturreservatet så att dessa ligger i linje med varandra.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. Flertalet föreskrifter enligt 7 kap. 5 § Miljöbalken motsvarar föreskrifterna i reservatsbeslutet från 2011. Förändringar för att stärka skyddet har gjorts enligt följande:

- Förbudet mot att dra fram luft eller markledning har kompletterats med att anlägga väg.
- Föreskrift om att dränera har lagts till. Enligt tidigare beslut var det förbud mot att dika. Den formuleringen ingår nu i denna föreskrift.
- Förbud mot att utfodra vilt har lagts till. Viltutfodring kan innebära ökad överlevnad av unga individer vilket påverkar viltstammarnas storlek varför det finns skäl till att begränsa viltutfodring.
- Föreskrift om att utföra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och vattenkvalitet negativt har lagts till.

Vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång har dessa kompletterats och preciserats så att de ger stöd för områdets förvaltning så att syftet med skyddet kan tillgodoses.

Beträffande ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet görs ändringar i syfte att modernisera språkbruket, utveckla och precisera dem samt att synkronisera dem

med intilliggande skyddade områden. Några föreskrifter stryks eller ändras för att tillgodose allmänhetens behov av rekreation och för att undvika onödiga inskränkningar i allemansrätten.

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter.

Länsstyrelsen får upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Länsstyrelsen gör bedömningen att det föreligger synnerliga skäl att upphäva tidigare beslut från 3 november 2011 om bildandet av naturreservatet Fjärestad-Gantofta i Helsingborgs kommun (Dnr: 511-1566-11, 1283-215) och den del av förordnande av skydd för landskapsbilden enligt 19 § naturvårdslagen, som motsvarar naturreservatets yta, som beslutades av Länsstyrelsen i Malmöhus län den 6 juni 1974 (Dnr. 11.126-1307-74, 1283, 1282, 1214) eftersom nu föreslagna beslut om naturreservatet innebär ett starkare skydd. Det innebär också att Natura 2000 inarbetas i naturreservatet och går i linje med befintlig bevarandeplan och prioriterade bevarandevärden.

I mycket nära anslutning till reservatet går en järnväg som är av riksintresse för allmänna kommunikationer enligt 30 kap. 8 § miljöbalken. En yta på 80 m² inom naturreservatet på fastigheten Gantofta 4:17 ska avyttras till Trafikverket för järnvägens behov. Länsstyrelsen anser att det finns synnerliga skäl att upphäva denna yta då den avser tillgodose järnvägens behov som ett riksintresse.

Ett ytterligare villkor för att få upphäva gällande beslut enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken är att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område, jfr 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken. I det upphävda beslutets ställe fattar Länsstyrelsen ett nytt beslut om bildandet av naturreservatet Fjärestad-Gantofta. Upphävandet av det befintliga reservatet kompenseras genom att det nya reservatet har motsvarande skydd samt innehåller ett tydligare syfte samt de föreskrifter som är nödvändiga för att uppfylla syftet med naturreservatet. Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att ett nytt beslut inte försvårar allmänhetens nyttjande av området i någon större omfattning (se konsekvensutredningen i bilaga B).

Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt växt- och djurliv", "Levande sjöar och vattendrag" och "Ett rikt odlingslandskap" och kommer att bidra till en grön infrastruktur i landskapet som skapar möjlighet för spridning av skyddsvärda arter.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsens bedömning

Fjärestad-Gantofta har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt avseende på regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- Riksidress enligt 3 kap. 6 § MB naturvård: Området ligger inom riksidress för naturvården, Råån med omgivningar.
- Rödlisterade arter : Artdatabanken har (2020) klassat bl.a. alm (CR), ask (EN), småvänderot (VU), tofsvipa (VU) och ål (CR).
- Åtgärdsprogram för hotade arter: I Råån, utanför området, finns flodnejonöga. Hav- och vattenmyndigheten har tagit fram ett specifikt åtgärdsprogram för dess bevarande.
- Länets naturvärdesöversikt: Området ingår i Rååns dalgång nedströms Kvistofta med naturvärdesklass 2.
- Kommunala planer: Området ingår i det kommunala natur- och kulturmiljöprogrammet (2018).
- Grön infrastruktur: Området ligger 0 km från naturreservatet Gantofta, ca 0,2 km från naturreservatet Rååns dalgång, ca 1,6 km från naturreservatet Borgen, ca 3 km från naturreservatet Örby ängar och ca 3,4 km från naturreservatet Ättekulla. Området ligger inom värdestrakt för limniska miljöer och för ädellövskog.

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter. Området är prioriterat för områdesskydd enligt den nationella och regionala strategin för skogsskydd. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Myllrande våtmarker", "Ett rikt växt- och djurliv" och "Ett rikt odlingslandskap" och har även betydelse för arbetet med grön infrastruktur i landskapet.

Utöver nämnda riksidressen berörs området inte av några andra riksidressen. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan. Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
Försörjande	Jakt, bärplockning och annan vild föda	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Fröspridning och pollinering utförd av vilda djur såsom fåglar och insekter	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv

Ärendets handläggning

År 2022 togs beslutet att skötselplanen skulle revideras då skötselplanen inte uppfyllde kraven för att naturtypen ska uppnå fullgod bevarandestatus. I samband med det togs beslutet att även reservatsbeslutet behövde revideras för att gå i linje med Natura 2000-området.

År 2023 togs beslutet att avyttra delar av fastigheten Gantofta 4:17 till Trafikverket (fastighet 5:2) då denna mark kommer att tas i anspråk för järnvägens bruk. En fastighetsregling och fastighetsbestämning genomfördes under 2024 (ärendenummer M237539 Lantmäterimyndigheten Helsingborgs kommun).

Ärendet har remitterats. Inkomna yttranden redovisas i bilaga 4.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen utgör bilaga 3 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Johan Åsberg och naturvårdshandläggare Kristian Nilsson, föredragande.

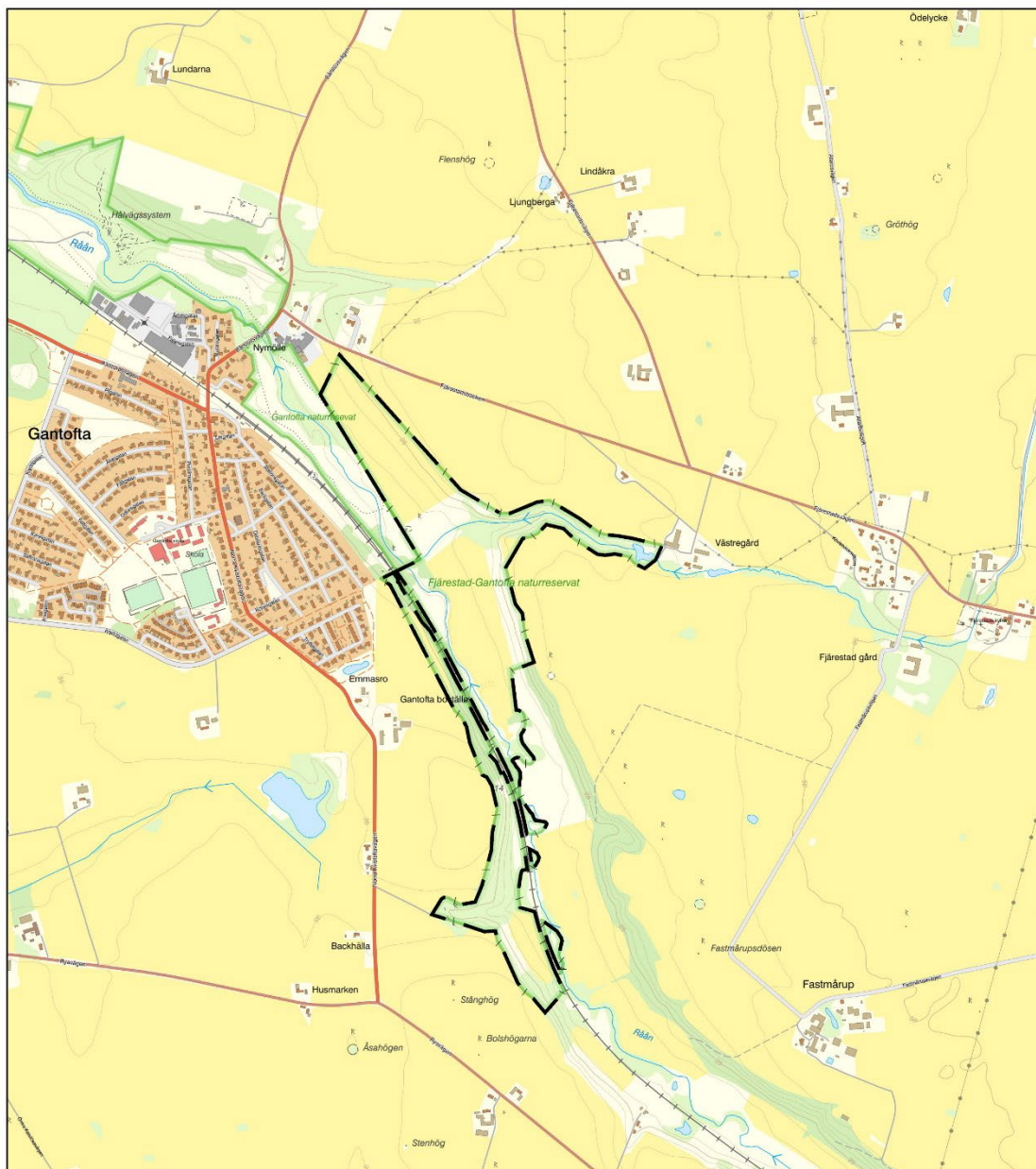
Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Ola Melin

Cecilia Backe

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning och
2. Karta rörande föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.
3. Skötselplan
4. Remissammanställning med kommentar – naturreservatet Fjärestad-Gantofta
5. Hur man överklagar
6. Sändlista (publiceras ej)

Bilaga 1, Översiktskarta
Naturreservatet Fjärestad-Gantofta, Helsingborgs kommun

Legend

 Naturreservatets gräns

0 100 200 300 Meter

Illustrationskarta till beslut för
naturreservatet Fjärestad-Gantofta
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8345-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2, Hänvisning till B-föreskrifter samt undantag Naturreservatet Fjärestad-Gantofta, Helsingborgs kommun

 Område som berörs av
föreskrifterna B3 och B4

 Område som berörs av
föreskrifterna A2, A3,
C1 och C7

Illustrationskarta till beslut för
naturreservatet Fjärestad-Gantofta
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8345-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselplan för naturreservatet Fjärestad-Gantofta

Helsingborgs kommun

Länsstyrelsen
Skåne

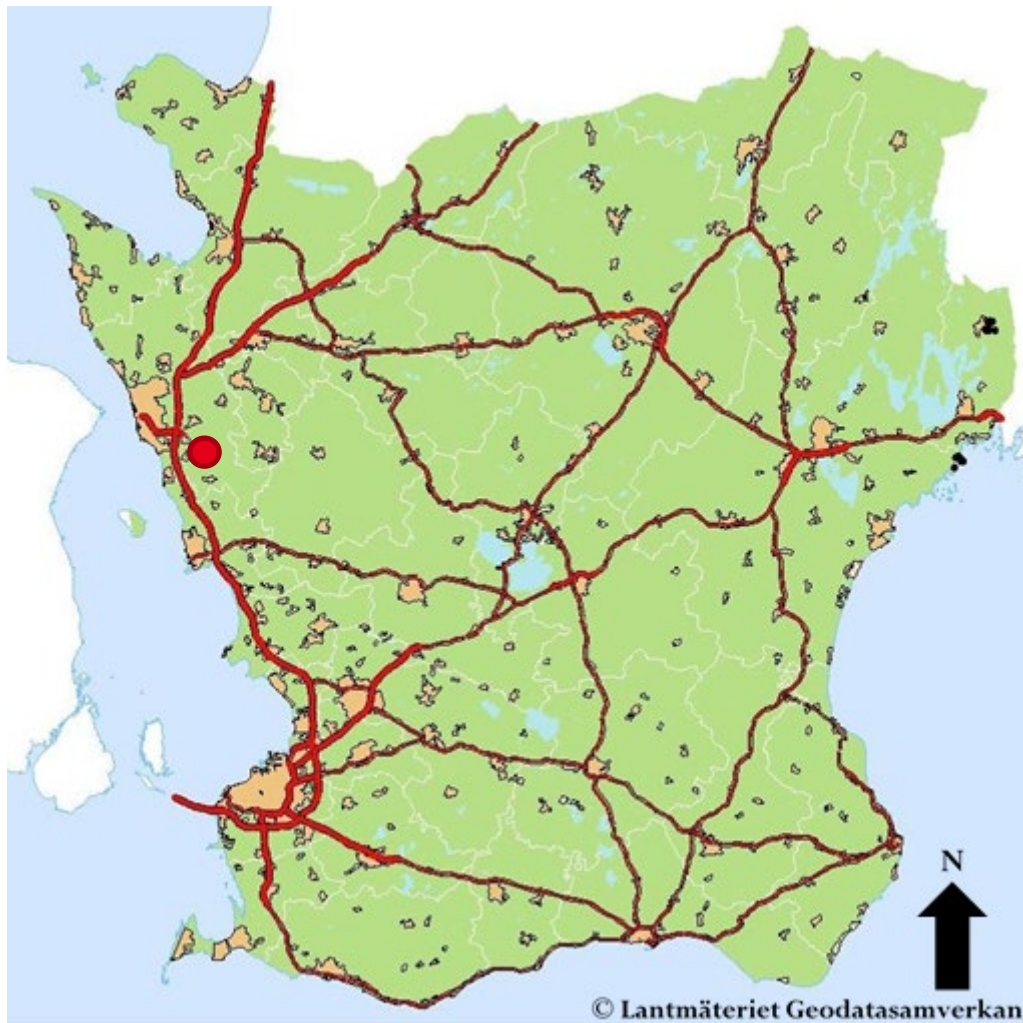

Fig.1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Fjärestad-Gantofta ungefärliga läge.

Fastställt: Länsstyrelsen Skåne
Planförfattare: Hjalmar Åhrén
Diarienummer: 511-8345-2023
Omslagsbild: Sliprännor i västra delen av reservatet
Foton: Planförfattaren om inget annat ges

Innehåll

Inledning.....	4
1. Syftet med naturreservatet	4
2. Beskrivning av området	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
Natura 2000-ID ¹	8
NVR-ID	8
2.1.1 Information om Natura 2000.....	8
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden.....	9
2.2.1 Geomorfologi och hydrologi.....	10
2.2.2 Historisk markanvändning och landskapsutveckling.....	11
2.2.3 Biologi och naturvärden.....	14
2.2.4 Friluftsliv	14
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?.....	15
2.2.6 Övriga upplysningar	16
3 Övergripande mål och åtgärder	17
3.1 Övergripande mål	17
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	17
3.3 Forn- och kulturlämningar	18
3.4 Konsekvenser av klimatförändringar	19
4 Skötselområden med mål och åtgärder	20
Skötselområde 1 – skog.....	20
Beskrivning.....	20
Bevarandemål	21
Skötselåtgärder	22
Skötselområde 2 – betesmark.....	22
Beskrivning.....	22
Bevarandemål	24
Skötselåtgärder	24
Skötselområde 3 – Vatten	25
Delområde 3.1	25
Delområde 3.2	28
Skötselområde 4 – övrig mark.....	29
Delområde 4.1	30
Delområde 4.2	30
5 Friluftsliv	31
6 Jakt och fiske	31
7 Utmärkning av naturreservatets gränser	31
8 Tillsyn	31
9 Uppföljning och revidering.....	31
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	31
9.2 Revidering av skötselplanen.....	32
10 Kostnadsansvar och prioriteringar	32

11 Rödlistade arter	33
12 Källor	36
Skriftliga källor	36
Kartor.....	36
Webbplatser	36
Bilagor	36

- A. Skötselområdeskarta
- B. Natura 2000-naturtypskarta
- C. Fornlämningar
- D. Friluftskarta

Inledning

Skötselplanen beskriver naturreservatets värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör för hur dessa värden ska tillvaratas genom lämplig skötsel. Bakom detta ligger syftet med bildandet av naturreservatet. Syftet styr även vilka föreskrifter (regler) som ska gälla i reservatet. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas, till vilket skötselplanen är en bilaga. För att uppnå syftet med ett naturreservat krävs normalt även en särskild skötsel, vilken redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syfte och vilka natur- och andra bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftet.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog, vattendrag och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta

och rödlistade arter samt arter och biotoper som omfattas av nationella åtgärdsprogram. Syftet är dessutom att under enklare former tillgodose allmänhetens möjligheter till rörligt friluftsliv och till upplevelser av områdets natur- och kulturmiljövärden.

Syftet uppnås genom att:

- bevara och utveckla en flerskiktad ädellövskog med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, städier och grovlekar samt inslag av luckor och gläntor,
- bevara och gynna de grova och skyddsvärda träden samt ersättare,
- inget produktionsinriktat skogsbruk bedrivs,
- inte transportera ut någon form av död ädellövved från skogen,
- betesmarkerna bevaras och hävdas genom naturvårdsinriktad beteshävd.
- uppsläende träd och buskar röjs bort fortlöpande för att förhindra igenväxning av betesmarkerna,
- bevara och utveckla livsmiljöer knutna till vattendragen,
- bevara och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- bekämpa främmande och/eller invasiva arter,
- nödvändiga åtgärder vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv,
- anordningar för besökare såsom parkeringsplats, informationsskyltar, leder, bro och stängselgenomgångar underhålls och anläggs vid behov.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Fjärestad-Gantofta
Kommun:	Helsingborg
Natura 2000-ID ¹ :	Fjärestad-Gantofta SE0430067
NVR-ID ¹	2028729
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart punkt-streckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastighet:	Gantofta 4:17
Markägarkategori:	Staten
Läge:	Längs med Rååns dalgång mellan Vallåkra och Gantofta
Koordinat centralpunkt	E: 363834 N: 6206491 (SWEREF 99 TM)
Huvudavrinningsområde:	Råån
Vattenförekomst:	Råån SE620565-131931
Inskrivna nyttjanderätter:	Servitut 1283K-13786.1, servitut 1283K-13953.1, servitut 1283K-13953.2
Areal:	40,0 ha (varav vatten 0,2 ha)
Förvaltare:	Hjalmar Åhrén

2.1.1 Information om Natura 2000

Natura 2000 är Europeiska unionens nätverk av skyddade områden i Europa. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av EU-kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt

¹ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

miljöbalken med mera. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Tabell 1a-d. Naturtyper med arealer 2023 och Natura 2000-arter. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid. * (asterisk) betyder prioriterad naturtyp enligt Natura 2000. ° (cirkel) betyder naturtyp som saknar bedömd bevarandestatus. • (romb) betyder ny art/naturtyp som inte är beslutad av Regeringen. Δ (triangel) betyder att kunskapsbrist finns om arten/naturtypen.

Naturtyp	Fullgod bevarandestatus (ha)	Icke fullgod bevarandestatus (ha)	Total areal (ha)
Mindre vattendrag (3260)	0	1,2	1,2
Näringsfattig ekskog (9116)	6,2	0	6,2
*Ädellövskogsbranter (9180)	0	0,8	0,8
*Svämlövskog (91E0)	0	2,2	2,2

Markklass	Areal (hektar)
Total areal naturtyper	10,5
Total områdesareal	42,2

Natura 2000-arter	Bevarandestatus
Större vattensalamander <i>Triturus cristatus</i>	Fullgod status

Naturtypernas utbredning finns även redovisade på karta, se bilaga B.

Bevarandeplan till Natura 2000-området togs fram 2005, vilken har beaktats i samband med skötselplanarbetet. Bevarandeplan och skötselplan ligger därmed i linje med varandra.

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Fjärestad-Gantofta bildades som naturreservat 2011 och en skötselplan fastställdes samma år. Området blev utpekad som Natura 2000-område år 1997 och en bevarandeplan fastställdes 2005. Detta är en ny skötselplan som utgår från den gamla men som har anpassats efter nuvarande skötsel.

2.2.1 Geomorfologi och hydrologi

Landskapet i området består av en mosaik av omväxlande ängs- och hagmarker, lövlundar, våtmarker och åkrar och miljöerna längs Råån har sedan 1700-talets jordbruks- och landreformer varit tydligt präglad av mänsklig aktivitet, men troligtvis även innan dess. Efterföljande utdikningar av landskapet har lett till att våtmarker idag är sällsynta i området. I Helsingborgstrakten har 96% av våtmarkerna försvunnit sedan 1800-talets början. Man har också kulverterat, det vill säga grävt ner och täckt över samt rätat ut många vattendrag vilket har resulterat i sämre förutsättningar för flora och fauna och en sämre förmåga av marken att rena och hålla vatten i området. Idag är 10 av Rååns 23 biflöden till största delen helt kulverterade. Vissa sträckor av Råån har rätats ut, till exempel vid Tågarp. Flera åtgärder har gjorts eller pågår för att restaurera och återställa åns naturliga lopp. Från år 2021 till 2023 genomför Länsstyrelsen Skåne tillsammans med markägare och intressenter en restaurering av Råån och vissa biflöden genom att ta bort vandringshinder för fisk och återställa svämplan, dvs marker som tidvis svämmas över. Inom naturreservatet Fjärestad-Gantofta är Råån fysiskt påverkad genom rätningar och fördjupningar, vilket innebär att vattendragsfåran har grävts om och gjorts rakare och djupare än naturligt. Ett fåtal meanderbågar finns kvar utmed den rätade huvudfåran, men de har gjorts om till våtmarker. Dessutom har en banvall uppförts invid dalgångens västra slänt, på en del av åns ursprungliga svämplan, vilket kan begränsa åns framtida möjligheter att meandra och svämma över inom hela dalgångens bredd. Även den nedre delen av Kövlebäcken rinner genom naturreservatet, och kan delas in i två sträckor. Dels en övre, brant vattendragssträcka med block, sten, grus och död ved som strömmar naturligt genom en markant bäckravin med god beskuggning från omgivande brantskogar. Dels en nedre, flackare vattendragssträcka med sten och grus som har rätats och fördjupats fram till utloppet till Rååns huvudfåra. Här saknar bäcken en naturlig variation och kantas enbart av en smal trädridå. Trots denna fysiska påverkan på Råån och Kövlebäcken inom naturreservatet finns en viss variation i habitat som ger förutsättningar för flora och fauna, bland annat ett rikt insektsliv och lekbottnar för lax, havsöring och grönling.

Rååns dalgång har eroderats ut i postglaciala avlagringar och har en markant u-form. Den ytnära berggrunden är uppbyggd av sedimentära bergarter från Juraperioden och domineras av sand-, silt- och lersten samt s.k. heteroliter (växellagrade ler/siltstenar). Två berggrundsled som båda räknas till Jura är representerade, dels övre delen av Helsingborgsledet (Höganäsformationen) - vilken är äldst -, dels det yngre Döshultsledet (Ryaformationen) som överlagrar det äldre berggrundsledet i väster. Berggrunden stupar åt sydväst mot Romeleåsens förkastnings- och flexurzon vilket medför att successivt yngre berggrundsled bildar ytnära berggrund åt sydväst. Mindre förkastningar förekommer i området. Lagren blottas i bäckravins skärningar och är av stort geologiskt värde både för allmänheten och forskare. På höjdpartierna utgörs jordarten av lerig morän, som ligger direkt på berggrunden, och i dalgången av glacial lera som överlagras av svallsand och svämsand.

2.2.2 Historisk markanvändning och landskapsutveckling

Som helhet är landskapet kring Råån flackt och tillhör västra Skånes fullåkersbygd (rismellanbygd enligt Åke Campbells bygdeindelning över Skåne). Landskapet har genomgått stora förändringar under de senaste tvåhundra åren men i och intill dalgången har det gamla kulturlandskapet kunnat bevaras i betydligt högre utsträckning än i det omgivande slättlandskapet och är därför av riksintresse för kulturmiljövården. Kring Rååns dalgång finns rikligt med förhistoriska lämningar (se bilaga C) som bl.a. boplatser, gravkammare (varav en dös inom reservatet), gravhögar och domarringar, vilket tyder på att området en gång var en förhistorisk centralbygd. I den del av reservatet som ligger sydost om Gantofta finns en bäckravín där en ovanlig fornlämning (L1989:8368) i form av flera hundratals s.k. sliprännor finns bevarade på en sandstensklippvägg (fig. 3). Vad deras funktion har varit vet man ännu inte helt säkert.

Fig. 3 Sliprännor i västra delen av naturreservatet.

Redan under medeltiden upptogs en stor del marken i området av åkrar och betesmarker. Fäladsmarker hade en stor utbredning. På Buhrmans karta från år 1687 är området beskrivet som helt öppet och inga större sammanhängande trädklädda marker förekom (fig. 4). Trots det så har dalgången i reservatet med omgivande plåtåer förmodligen lång trädkontinuitet. På den geometriska kartan från år 1701 är det som idag är ekskog (9160) och svämlövskog (91E0), angivet som trädbevuxen äng. Det större avlånga området, i västra delen av reservatet, som idag är blandad ädellövskog

med inslag av triviallövträd, var enligt 1701 års karta (fig. 5) utmärkt. I ett mindre bestånd av ädellöv i nordvästligaste delen av naturreservatet finns ett avlångt stenröse, som förmodligen är från sentida stenröjningar av intilliggande åkrar. På 1763 års stor-skifteskarta över Fjärestads by ser man att den s.k. Västregårdsravinen består av trädbevuxen äng och på den häradsökonomiska kartan från 1910 är den skogsklädd.

I samband med skiftesreformerna 1800–1860 splittrades byarna och ängs- och hagmarkerna började odlas upp till åker. Åren 1880–1920 var avskogningen och torrläggningen av mark som mest intensiv och under denna tid var det bara de ängar och hagar som fanns närmast Råån som inte blev plöjda. Under 1900-talet har dessutom tätortsutbyggnad tagit stora arealer mark i anspråk. Idag finns det således bara kvar betade hagmarker med torrängsvegetation i slänterna och friskängar och fuktängar närmast ån. Dessa återstående kulturmarker är idag starkt näringspåverkade.

Fig. 4. Buhrmans karta från 1687 över omgivningarna längs Rååns dalgång där naturreservatet Fjärestad-Gantofta ligger. Reservatets ungefärliga läge är inringat med en röd markering. Notera att området saknar trädklädda marker.

Fig. 5. Geometrisk avmätning – Kvistofta socken Gantofta nr 1–5. Inringat område är det ungefärliga läget för ädellövskogen i de västra delarna av reservatet som 1701 beskrevs som utmark.

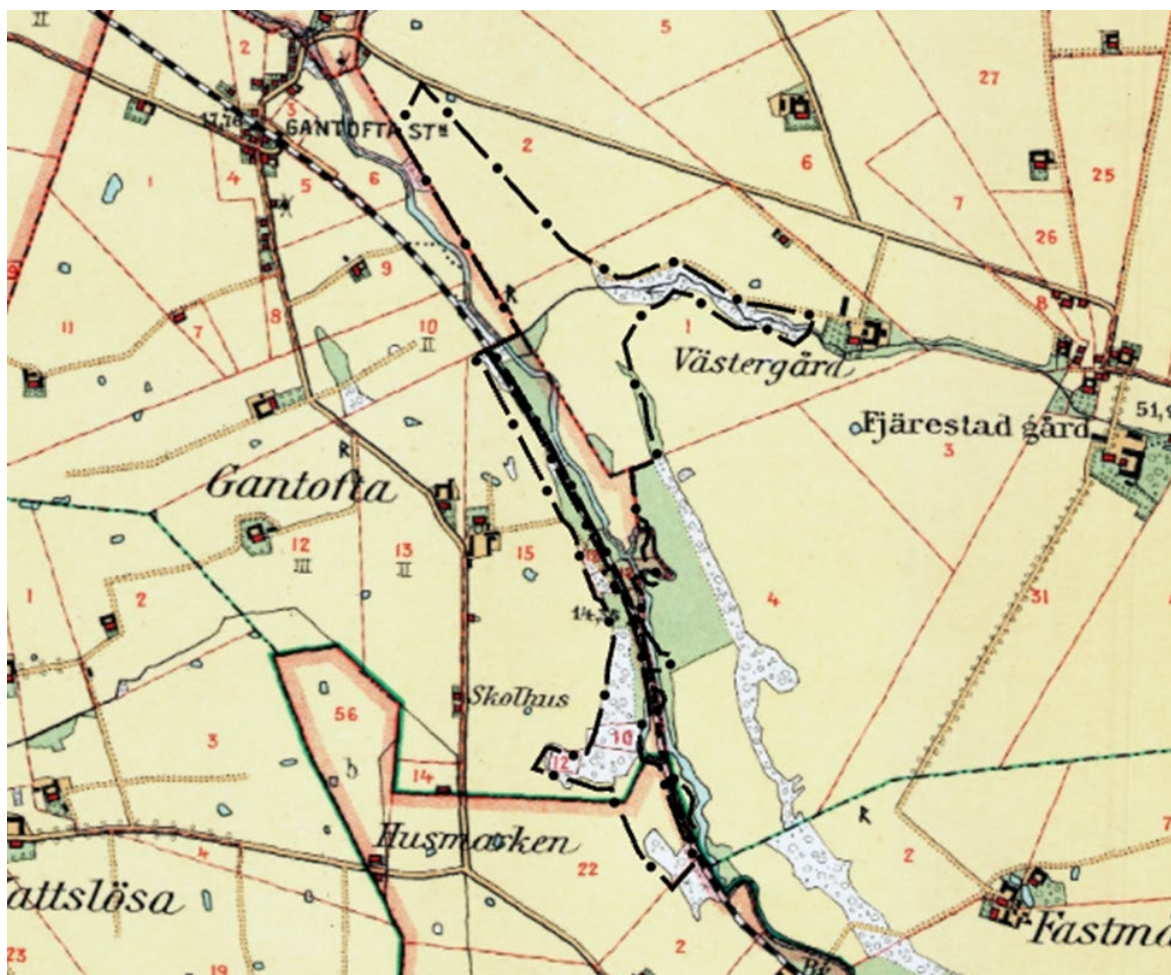

Fig. 6. Häradsekonomska kartan från 1910 visar att partier i dalgången och anslutande bäckraviner utgjorts av lövskog. Gult = åkermark, grönt = ängsmark, vitt = övrig mark (betesmark/strand/täkter), cirklar = lövträdssymboler, * = barrträdssymboler. Svart punktstreckad linje markerar gränsen för naturreservatet Fjärestad-Gantofta.

2.2.3 Biologi och naturvärden

Inom reservatet finns några mindre skogsbestånd varav ett par har utvecklats fritt under en längre tid (minst 110 år). Skogsmarkerna har klassats som värdetrakter för ädellövskog i Länsstyrelsen Skånes rapport Grön infrastruktur – nulägesrapport och är således mycket värdefulla för faunans, florans och fungans överlevnad och möjlighet till återkolonisering av det omgivande landskapet.

Sydost om Gantofta finns ett område med ädellövskog (9160) bestående av ek, ask (EN) och fågelbär. Fältskiktet domineras av vitsippa och skogsbingel. Längs med Råån finns partier med alkärr som periodvis är översvämmade (91E0). Ravinen har en trädvegetation som består av ask, ek, klipbal, björk och sykomorlön. Flera askar i reservatet är drabbade av askskottssjukan. Den invasiva arten jättebalsamin har etablerat sig i området och konkurrerar ut inhemska arter.

Fågellivet i dalen är rikt med rapporterade häckningar av bland annat rödhake, bofink, koltrast, trädgårdssångare, gransångare, härmsångare, gårdsmyg, sädesärta, rödstjärt, ladusvala, grönfink, svarthätta, nötväcka, röd glada, gråhäger, korp, mindre hackspett (NT) och stjärtmes. Tidvis häckar kungsfiskare (VU, A229) i dalgången, men inget häckande par har rapporterats i själva reservatet. Kungsfiskaren, som är en Natura 2000-art, gör oftast sina bohål i strandbrinkar och under rotvältor. Det par som har observerats nedströms reservatet hade dock sitt bohål i en naturlig sandstensvägg.

Däggdjuren är representerade av bland annat flera arter fladdermöss. Rödlistade arter och signalarter i området utgörs huvudsakligen av fåglar, mossor, lavar och svampar. Dessa listas i tabell 5. Ingen regelrätt inventering har utförts beträffande svampar men flera intressanta arter finns rapporterade på artportalen så som knottrig rottryffel (NT) och koralltaggsvamp (NT). Bland lavar kan elegant sköldlav (NT) och stiftklotterlav (NT) nämnas. Förmodligen förekommer det fler rödlistade arter. Förutom skog samt vattendrag består reservatet av betes- och åkermark med förhållandevis låga naturvärden.

Även själva vattendragen, Råån och Kövlebäcken, är artrika med rapporterade fynd av ål (CR) och grönlång. Längre nedströms utanför området har flodnejonöga (ÅGP-art) noterats. Det finns även äldre uppgifter om enstaka fynd av havsnejonöga (ÅGP-art) i Rååns huvudfåra. I områdets småvatten förekommer Natura 2000-arten större vattensalamander (1166) och andra groddjur. Råån är ett av de viktigaste vattendragen för reproduktion av havsöring i Skåne. Förr fanns här också flodkräfta men den har försvunnit på grund av kräftpesten.

2.2.4 Friluftsliv

Naturreseptatet Fjärestad-Gantofta ligger sydost om Helsingborg och i direkt anslutning till Gantofta tätort, där det finns en tågstation. Rååns dalgång har en tilltalande landskapsbild och utgör som helhet ett mycket vackert strövområde med stora

geologiska, biologiska samt sociala naturvärden som har stor betydelse för det tätortsnära friluftslivet. Ån är även mycket betydelsefull för fritidsfisket. Vid sliprännorna finns idag en parkeringsplats och en informationsskylt som beskriver sliprännorna. Från dammen i östligaste delen av reservatet går en stig genom Västregårdsravin, som leder besökaren till Råån och de omgivande betesmarkerna, se bilaga F. Intill betesmarken i reservatets norra del finns en bro över Råån, vilket gör det möjligt att ta sig vidare till andra delar av dalgången nedströms Råån.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Reglering av vattenföringen; småskalig utbyggnad i kvarvarande oreglerade vattendragssträckor eller fortsatt/ökad påverkan i redan reglerade vatten, t ex sänkt minimitappning, ökad korttidsreglering. Reglering kan orsaka störd flödesdynamik, fragmentering/ vandringshinder, överdämning av våtmarks- och strandområden, torrläggning av vattendragssträckor och/eller ändrade näringsförhållanden.
- Av människan skapade hinder i vattendragen, både i området och i omkringliggande områden.
- Jordbruk; intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion/grumling samt läckage av närings- och bekämpningsmedel. Upphörd hävd och/ eller skogsplantering av strandnära ängar och mader ökar igenväxningstakten i strandzonen.
- Kanalisering, fördjupning och invallning för att förhindra översvämning. Minskade vattenståndsvariationer och jämnare flöde orsakar mer ensartade botten och strandmiljöer och minskar förutsättningarna för arter som är beroende av naturlig flödesdynamik.
- Vattenuttag under perioder med högvattenflöde innebär risk för uttorkning, förhöjda vattentemperaturer och syrgasbrist.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till vattendragets naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.
- Exploatering av strandområden är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Infrastrukturanläggningar; byggande, underhåll och trafik kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag. Broar och vägtrummor kan utgöra vandringshinder och vara flaskhalsar vid höga flöden (med risk för utspolning av vägbankar mm).
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet.
- Försämrade vattenkvalitet orsakad av antropogena, diffusa källor – försurning, miljögifter (inklusive metaller) och eutrofiering.

- Tillförsel av främmande giftiga eller reproduktionsstörande ämnen såsom tungmetaller och hormoner.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Avverkning av skog inom området eller i omkringliggande områden.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Produktionsinriktat skogsbruk i, och ofta även i anslutning till ett objekt. Skogsbruket leder till att värdefulla element och strukturer försvinner, samt även leda till uttorkning genom ändrade markförhållanden och hydrologi. Det innebär i sin tur att många arter knutna till naturtypen, har svårt att överleva. Slutavverkningar innebär också en fragmentering av naturtypen.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Nedfall av luftföroreningar. Luftföroreningar kan bl.a. skada områdets lavflora.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Spridning och införsel av invasiva arter.
- Konkurrens från trädslag som gran och sykomorlön.

2.2.6 Övriga upplysningar

Fjärestad-Gantofta har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt avseende på regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- Riksidress enligt 3 kap. 6 § MB naturvård: Området ligger inom riksidress för naturvården, Råån med omgivningar.
- Rödlidade arter : Artdatabanken har (2020) klassat bl.a. småvänderot (VU), ask (EN), alm (CR), ål (CR) och tofsvipa (VU).
- Åtgärdsprogram för hotade arter: I Råån och biflöden finns flodnejonöga, och det finns även äldre uppgifter om enstaka fynd av havsnejonöga i Rååns huvudfåra. Hav- och vattenmyndigheten har tagit fram specifika åtgärdsprogram för bevarandet av dessa arter.
- Länets naturvårdsprogram: Området ingår i Rååns dalgång nedströms Kvistofta med naturvärdesklass 2.
- Grön infrastruktur: Området ligger 0 km från naturreservatet Gantofta, ca 0,2 km från naturreservatet Rååns dalgång, ca 1,6 km från naturreservatet Borgen, ca 3 km från naturreservatet Örby ängar och ca 3,4 km från naturreservatet Ättekulla.

3 Övergripande mål och åtgärder

3.1 Övergripande mål

Generellt ska skogen bestå av ädellövträd och ha en flerskiktad karaktär, med många gamla och senvuxna träd. Död ved ska finnas rikligt i alla former, med död ved menas både naturlig och skapad död ved. För de områden som idag utgör öppen betesmark gäller att lämpliga delar får omföras till trädklädd betesmark. Angivna naturtyper inom Natura 2000-områdena (se tabell 1) ska bibehållas och bevarandemålen ska bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de naturtyper som finns inom området. Gynnsam bevarandestatus råder när de specifika bevarandemålen för respektive skötselområde och bevarandemålen enligt Natura 2000 uppnåtts vad gäller areal, struktur, funktion och arter.

Naturreservatet ska bestå av naturskog med stor variation i ålder och substrat samt välhåvade öppna och halvöppna betesmarker med rik flora och fauna. En del av skogen ska betas. Förekommande grova träd ska bevaras och vid behov friställas. De idag betade öppna markerna ska övergå till naturbetesmark med varierad mängd trädäckning. Vattendragen ska utsättas för en så liten negativ påverkan som möjligt. En tillfällig, begränsad påverkan kan dock tillåtas i samband med eventuella restaureringsåtgärder, eftersom det finns ett betydande åtgärdsbehov inom delar av Råån och Kövlebäcken som påverkats fysiskt genom rätning och resning.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Här anges de generella riktlinjerna och skötselåtgärden för reservatet. Under kapitel 4 anges de mer specifika skötselåtgärden under respektive skötselområde.

Fjärestad-Gantofta med Rååns dalgång utgör riksintresse för kulturmiljövården. Dalgången är en förhistorisk kommunikationsled med ett rikt fornlämningsbestånd, medeltida bymiljöer och tätt belägna kyrkbyar. Det är viktigt att helheten och sammanhangen i kulturmiljön uppmärksammas så att viktiga karaktärsdrag kan bevaras. Inom området får åtgärder inte vidtas som kan medföra påtaglig skada på riksintresset som här representeras av ett antal fornlämningar. Rååns dalgång är som helhet av riksintresse för naturvården och skötseln av området ska bidra till att uppfylla syftet med naturreservatet vilket innebär att bevara och utveckla de befintliga naturvärdena. Området ingår i Natura 2000-nätverket. I hela naturreservatet gäller att skogsbruk inte får bedrivas.

Skötselåtgärderna ska ha till syfte att gynna och utveckla naturvärdena, bevara och synliggöra fornlämningarna samt främja friluftslivet. Vidkroniga ekar ska friställas. Gran ska inte finnas i området och jättebalsamin ska bekämpas. Betesmarkerna som omförs till naturbetesmark ska i vissa partier innehålla lämpliga träd och buskar samt hävdas av betesdjur med kompletterande underhållsröjning. Bekämpningsmedel samt växtnäringssämnen eller jordförbättringsmedel får inte användas inom området. Avmaskning av djur får endast ske utanför området varpå djuren sätts i karantän tills avmaskningsmedlet försvunnit ur kroppen. För att skydda och gynna den biologiska mångfalden, framför allt fåltskiktet, är det viktigt att hydrologin inte skadas vid aktiviteter inom reservatet. Bestående skador på mark ska undvikas.

3.3 Forn- och kulturlämningar

Naturreservatet berörs av 7 registrerade fornlämningar.

Tabell 2. Tabellen visar vilka fornlämningar som finns i området, med benämning (lämningsnummer) enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ), typ av fornlämning samt i vilket skötselområde de är lokaliserade.

Lämningsnummer	Typ av fornlämning
L1988:1039	Hällristning
L1988:1102	Boplats
L1988:1702	Hög
L1988:1787	Boplats
L1988:8539	Stenkammargrav
L1987:8368	Hällristning
L1989:8787	Boplats

Fornlämningarnas lokalisering framgår av bilaga C.

Vid ingrepp i och invid fornlämning krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen 2 kap 1989:850; samråd ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet innan åtgärd påbörjas. Det gäller exempelvis vid grävning. I samband med avverkning av träd och utkörning

av virke som berör fornlämning krävs samråd eftersom det finns risk för skada på fornlämning. Røjningsavfall får inte läggas på eller invid fornlämning. Samråd krävs också vid anläggande av friluftsanläggningar inom fornlämning. Anläggningar såsom grillplatser ska inte anläggas inom fornlämning.

3.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- Ökad igenväxningstakt i betesmarker.
- Höga vattenflöden, erosion och skred i hagmark och skogsmark vid vattendrag.
- Problem för betesdjur med långvarig hetta och torka samt med sjukdomar och andra svårigheter pga. för blöt mark.
- Skuggning och förurning av jorden pga. kraftig ökning av bok i ädellövskog/lövskog.
- Ömtålig mark pga. tjälfria vintrar i lövskog.
- Stormfällning i lövskog.
- Ökat viltbete av trädföryngring pga. snöbrist i lövskog.
- Ökad mängd svamp- och insektsknutna trädskjador i lövskog.
- Igenväxning pga. uttorkning i våtmark.
- Näringsläckage i vattenmiljöer.
- Ökning av främmande, konkurrerande arter i all naturmiljö
- Minskande tillgänglighet, snabbare förfall av anordningar, bristande säkerhet i all skyddad natur med friluftsanordningar.
- Förutsättningar för bevarande ändras snabbare än beräknat.

Förslag till skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Igenväxning: røjning, slåtter, betesputsning, bränning, förlängd betessäsong, fler betesdjur samt efterbete.
- Problem för betesdjur: säkrad dricksvattenförsörjning, solskyddade miljöer, betesplanering/fällindelning, hårdiga raser, kompletterande skötsel (røjning, slåtter, bränning).
- Trädskjador: gynnande och nyplanterande av efterträdare, fler trädslag (resistenta sorter av inhemska trädslag, gärna lokalt material), handlingsplan för eventuell smitta.
- Skuggning och förurning av jorden: hålla efter bok genom slrøjning och avverkning efter behov.
- Ömtålig mark pga. tjälfria vintrar: utför skogsarbete mer skonsamt för marken, till exempel med hästar eller mindre bandgående maskiner samt mer manuellt arbete. Stärk små skogsvägar. Undvik att köra i vattendrag, annars bygg (tillfälliga) broar.

- Stormfällning: undvik att öppna upp för stora ytor om risk för stormfällning föreligger.
- Ökat viltbete av trädföryngring pga. snöbrist: stängsling.
- Igenväxning pga. uttorkning: lägg igen diken. Se över hydrologin och bedöm om och vilka fler möjligheter till förbättringar som ytterligare kan göras.
- Näringsläckage: skapa och återskapa våtmarker.
- Ökning av främmande, konkurrerande arter i all naturmiljö: gynna inhemska arter, røj och slå de oönskade arterna.
- Minskande tillgänglighet, snabbare förfall av anordningar, bristande säkerhet: se över vilken tillgänglighet som ska erbjudas, dela in reservatet i olika zoner och bygg översvämnings- och erosionssäkert i de zoner som har anordningar. Välj material som är tåliga. Undvik att dra stigar och bygga anordningar i stormkänsliga områden. Se över säkerheten kring alla anordningar i naturområdet.
- Förutsättningar för bevarande ändras snabbare än beräknat: revidera skötseln med kortare intervall för att följa klimatets utveckling och de senaste relevanta forskningsresultaten.

4 Skötselområden med mål och åtgärder

Naturrestatet har delats in i fyra olika skötselområden som kräver olika skötselåtgärder, samt friluftsliv och skötsel av anläggningar (se bilaga A "skötselområden" samt bilaga D "Anläggningar"). Ett skötselområde kan vara uppdelat i flera delområden.

- Skötselområde 1 – Skog
- Skötselområde 2 – Betesmark
- Skötselområde 3 – Vatten
- Skötselområde 4 – Övrig mark

Skötselområde 1 – skog

Areal totalt: 11 ha

Natura 2000-naturtyper: Näringsrik ekskog (9160), Ädellövskog i branter (9180), Svåmlövskog (91E0).

Beskrivning

Består av naturrestatets samtliga skogsbestånd. Bestånden är inte sammanhängande och finns utspridda i reservatet. Långst söderut i reservatet växer en ek och klibbalskog. Norr om den längs dalgångens östra brant finns en långsmal skog dominerad av ek men där förekommer också bland annat ask, sykomorlön, fågelbår, klibbal och björk. I västra delen av reservatet växer en ådellövskog i Våstregårdsravinen dominerad av ek, ask och sykomorlön. Flera delar av skogarna hyser höga naturvärden med ett fåltskikt med arter som buskstjärnblomma, desmeknopp (NT),

ekorrbar, gullpudra, lundvårlök, ormbär, skogsstarr, smånunneört, svalört och vit-sippa. Av mossor och lavar kan grov baronmossa, piskbaronmossa, platt fjädermossa, trubbfjädermossa, elegant sköldlav (NT), gulnål, flikig sköldlav och stiftklotterlav (NT) nämnas.

Fig. 7. Delar av skogsområdena.

Bevarandemål

Arealen lövskog dominerad av ädellövträd ska vara minst 11 ha. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning eller stormfällning ska påverka dynamik och struktur. Hydrologin och näringsstatusen ska vara naturlig och inte påverkad av mänskliga strukturer. Ädellövträd ska dominera skogen. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterföljare av följande trädarter: ek, ask, skogslönn, sötkörsbär, alm och hassel. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda traddelar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Det ska finnas typiska arter av kärlväxter, lavar och mossor. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Avverka gran
- Stängsel till tidigare betesfällor som inte används längre ska tas bort.

Löpande skötsel:

- Om möjligt återuppta hävd i form av främst bete i områden som fortfarande hyser spår av tidigare hävd.
- Gynna buskskikt och fältskikt.
- Frihuggning av ädellövträd vid behov.
- Hamling av pilar som står intill dammen belägen öster om Västregårdsravinen ungefär var 3-5:e år.
- Döda träd som riskerar att falla på annan fastighet eller riskerar att utgöra fara längs stigar får fällas.
- Underhållsröjning ska ske för att hålla undan igenväxning av stenmurar och rösen.
- Veteraniseringsåtgärder för att öka mängden död ved och andra värdefulla substrat får utföras vid behov.
- Yngre träd som går upp i kronorna på äldre, grövre eller på annat sätt värdefulla naturvårdsträd ska röjas bort.
- Nödvändiga åtgärder ska göras för att säkra ersättningsträd av gamla grova ekar och för utdöende alm och ask, t.ex. genom plantering av plantor som med fördel kan va av lokal proveniens
- Sykomorlön bör röjas, alternativt ringbarkas.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.
- Allmänt underhåll av promenadstig.

Skötselområde 2 – betesmark

Areal totalt: 27 ha

Natura 2000-naturtyper: Näringsrik ekskog (9160), Ädellövskog i branter (9180), Svämlövskog (91E0).

Beskrivning

Skötselområdet består av all betesmark i naturreservatet. Från reservatets norra gräns ner till den centrala delen ligger ett större område med betesmarker som tills ganska nyligen varit åkermark och hyser inga större biologiska värden. På flera ställen längs slänterna i betesmarkerna tränger grundvatten ut vilket skapar fuktigare partier. Andra delar av betesmarkerna ligger utmed Rååns meandrande fåra och betesdjuren bidrar till att åns stränder inte växer igen. Partier av betesmarkerna i

naturreservatet har förmodligen en längre gräsmarkskontinuitet där åkerbruk inte varit möjligt, exempelvis har delar av betesmarken längsmed ån använts för slåtterbruk. I betesmarken norr om Kävlebackens utlopp finns en liten kulle där det växer ett par äldre ekar. På kullen finns två fornlämningar i form av en stenkammargrav och en hällristning.

Fig. 8. Slänterna i den sydligaste betesmarken i reservatet.

Fig. 9. Betesmarker i centrala delar av naturreservatet. I förgrunden syns ohävdad betesmark som ligger längs Rååns dalgångs östbranter.

Bevarandemål

Ska bevaras som välhävdad betesmark och utgöra minst 27 ha samt utveckla en mer artrik flora och fauna. Regelbundet bete ska påverka betesmarken. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. gammalt fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter ska finnas och förnygra sig. Hydrologin ska vara ostörd och naturlig. Krontäckningen av träd och buskar kan variera men med en slutenhet upp till max 75%. Förekommande hävdgynnade arter ska ha en möjlighet att blomma och sätta frö. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Gynna för området passande buskar och träd i lämpliga delar för att skapa mer träd- och buskklädda betesmarker. Plantering kan vara ett alternativ, plantmaterialet bör vara av lokal proveniens.
- Utveckla brynmiljöer i betesmark som gränsar till trädklädda delar.

- Så/plantera in växtmaterial kopplat till betesmarker med särskilda värden för att påskynda processen att omvandla betesmarkerna till naturbetesmark. Växtmaterialet bör vara lokalt införskaffat.
- Återinför bete/slätter i tidigare hävdade områden om möjligt, annars kan sådan mark omföras till ädellövskog.
- Åtgärder för att magra ut tidigare åkermark för att gynna hävdgynnade arter som förekommer naturligt i naturbetesmarker.
- Förekommande täckdikning i den tidigare åkermarken som idag ska bli naturbetesmark kan med fördel läggas igen för att få en mer naturlig hydrologi.

Löpande skötsel:

- Stängsel samt stängselgenomgångar ses över och underhålls.
- Årligt bete, gärna med lantraser, alternativt årlig slätter och efterbete. Vid slätter ska slaget material tas bort.
- Underhållsröjning, vid behov, för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävsarter.
- De skyddsvärda ekarna ska skyddas från barkgnag från betesdjuren.
- Ekarna som står vid fornlämning L1988:1685 kan om det bedöms vara nödvändigt tas ned för att hindra skador på fornlämningen.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.
- Anpassad skötsel för fuktigare partier längs västsluttningarna i betesmarkerna öster om Råån undersöks.
- Fällindelning för att öka blomrikedomen och förbättra betesmarkernas hävd.

Skötselområde 3 – Vatten

Areal totalt: 27 ha

Natura 2000-naturtyper: Näringsrik ekskog (9160), Ädellövskog i branter (9180), Svämlövskog (91E0).

Delområde 3.1

Beskrivning

Delområdet består av Rååns huvudfåra som rinner i dalgången samt av Kövlebäcken. Delområdet utgörs till stora delar av Natura 2000-naturtypen Mindre vattendrag (3260). Både Rååns huvudfåra och nedre delen av Kövlebäcken är fysiskt påverkade genom rätning och rensning, vilket innebär att vattendragsfårorna har grävts om och gjorts rakare och djupare än naturligt. Ett fåtal meanderbågar finns förvisso kvar utmed Rååns rätade vattendragsfåra, men dessa har dock gjorts om till våtmarker. Denna fysiska påverkan medför att ån har bristfälliga habitatkvaliteter och försämrad kontakt med sina omgivande svämplan. Vidare har en banvall uppförts invid dalgångens västra slänt, på en del av åns ursprungliga svämplan, vilket kan begränsa åns

framtida möjligheter att meandra i enlighet med referensförhållandet på sträckan. Delar av Rååns stränder i naturreservatet är betad och saknar träd och buskar. Råån har en relativt god vattenstatus och visar endast svaga tecken på föroreningar. Genom Västregårdsravinen flyter Kövlebäcken som mynnar ut i Råån vid betesmarkerna i norra delen av reservatet. Vattenflödet i Kövlebäcken varierar och periodvis svämmas ravinen över. I Råån och dess biflöden har flera olika fiskarter påträffats, bland annat ål (CR), öring (havsvandrande och stationär), och grönling. Det finns äldre uppgifter om enstaka fynd av havsnejonöga (EN) i Rååns huvudfåra. Längs Råån häckar periodvis kungsfiskaren (VU).

Fig. 10. Råån rinnandes genom öppen betesmark och trädklädd betesmark.

Fig. 11. Kövlebackens lopp genom Västregårdsravinen.

Bevarandemål

Vattenkvaliteten ska vara gynnsam för typiska arter. Naturtypen ska präglas av naturliga eller naturlika vattenståndsfluktuationer och flöden, vilket innebär att svämplan ska översvämmas regelbundet, och att processer med naturlig erosion och sedimentation i vattendragen och deras svämplan upprätthålls. Vattendragen ska ha en naturlig eller naturlig morfologi (med avseende på planform och fårornas form, substrat och strukturer), och det ska finnas god tillgång på lämpliga livsmiljöer för typiska arter inom naturtypen. Det ska finnas kontakt mellan vattendragen och deras omgivning samt funktionella kantzoner utmed vattendragen, med träd-, busk- och örtvegetation som erbjuder beskuggning, nedfallande organiskt material samt stabiliserande och filtrerande funktioner. Det ska inte finnas några konstruerade vandringshinder som medför negativ påverkan på naturtypen och dess typiska arter, varken i Råån eller i anslutande vattensystem. Vattendragen ska hysa en naturlig artsammansättning utan inverkan av främmande arter eller främmande fiskstammar.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Återställa vattendragens kontakt med omgivande svämplan inom området. Konkret skulle det kunna åstadkommas genom att återställa naturliga basnivåer och svämplan.

- Återställa naturlig eller naturlik morfologi för vattendragen med lämpliga livsmiljöer för typiska arter inom området. Konkret innebär det återställningar av vattendragssträckor som har påverkats fysiskt genom exempelvis rätning eller resning, men med hänsyn tagit till den banvall som har uppförts invid dalgångens västra slänt. För strömmande sträckor behöver de bortrensade strukturererna (i form av block, sten och grus) återföras till vattendragsfåran. Om mindre fraktioner har spolats bort till följd av rensning kan externt material behöva tillföras. För lugnflytande sträckor behöver vattendragets naturliga basnivåer och svämplan återställas. Det kan även bli aktuellt att återställa planformen genom att återskapa naturliga fåror. Vid behov behöver även död ved tillföras vattendraget för att återställa dess naturliga strukturer, funktioner och processer.
- Återställa fria vandringsvägar för alla vattenlevande och vattenanknutna arter vid artificiella vandringshinder, primärt inom Rååns vattenförekomster samt mellan Råån och havet. Konkret kan det åstadkommas genom utrivning av vandringshinder eller genom att installera anordningar för upp- och nedströmspassage (enligt bästa möjliga teknik) vid vandringshinder. Vid eventuella utrivningar kan hänsyn behöva tas till försärla och strömstare så att inte befintliga boplatser försvinner i samband med åtgärden.
- Återskapa funktionella kantzoner utmed delar av vattendragen inom området där kantzoner saknas eller är för smala, och där rådande markanvändning och skötsel medger det. Funktionella kantzoner med träd och buskar skapar beskuggning av vattendragen, vilket minskar temperatursvängningar och motverkar igenväxning i vattendragen.

Löpande skötsel:

- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas, både på land och i ån.
- All jättebalsamin ska bekämpas

Delområde 3.2

Beskrivning

I reservatet finns flera våtmarker, varav några har skapats genom Rååns ständigt föränderliga åfåra genom åns meandring. Andra våtmarker är anlagda för att öka mängden småvatten i landskapet eller som vattenkälla för betesdjur. En del av de anlagda våtmarkerna har tidigare varit meanderbågar till Rååns huvudfåra, men som snörptes av i samband med att Råån rätades. Inga av våtmarkerna hyser särskilt höga biologiska värden men utgör viktiga rastplatser för fåglar samt har potential att bli habitat för vattenlevande evertebrater och groddjur.

Fig. 12. Småvatten i naturreservatets betesmarker.

Bevarandemål

Dammarnas vattenkvalitet ska vara god och den antropogena belastningen av närsalter, miljögifter och grumlande ämnen ska vara låg. Vattenståndsvariationerna ska vara naturliga och den opåverkade hydrologin ska bidra till variationer av livsmiljöer i strandlinjen. Dammarna inom betesmarkerna ska hållas öppna genom hävd. Andra dammar hålls öppna genom underhållsröjning. Förekomsten av typiska arter ska vara god. Främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Vid eventuell restaurering av Råån och dess naturliga planform kan anlagda våtmarker (som har anlagts i tidigare meanderbågar) behöva tas i anspråk. Som kompensation för förlust av våtmarksareal skulle nya våtmarker kunna grävas fram på lämpliga platser på åns svämplan.
- Eventuellt förekommande täckdikning på åplanet i anslutande betesmarker till våtmarkerna bör upphöra för en mer naturlig hydrologi.

Löpande skötsel:

- Våtmarker och dammar bör röjas och antingen betas eller slås för att undvika igenväxning.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.
- All jättebalsamin ska bekämpas

Skötselområde 4 – övrig mark

Delområde 4.1: Gräsyta/Åkermark – 0,4 ha

Delområde 4.2: Parkering – 0,01 ha

Areal totalt: 0,4 ha

Natura 2000-naturtyper: Inga

Delområde 4.1

Beskrivning

Intill dammen i östra delen av reservatet finns en bit gräsmark som idag inte används till något särskilt och som lämpar sig väl till att omföras till parkeringsplats med informationsskylt. I den sydöstra delen av reservatet ingår även en bit åkermark.

Bevarandemål

Ska bevaras som potentiell plats för parkering och informationsskylt med beskrivning av naturreservatet. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Sätt upp informationsskylt.
- En parkering får anläggas vid behov.

Löpande skötsel:

- Fortsatt åkerbruk på den nuvarande åkern, alternativt slåtter.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

Delområde 4.2

Beskrivning

I västra delen av reservatet intill ravinen med sliprännorna finns idag en mindre plats som kan användas som parkering för besökare till reservatet.

Bevarandemål

Ska bevaras som parkering. Här ska finnas en informationsskylt som beskriver naturreservatet. Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- En informationsskylt ska sättas upp.

Löpande skötsel:

- Allmänt underhåll av parkering och informationsskylt.

- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

5 Friluftsliv

Naturreseptatet Fjärestad-Gantofta ligger 10 km sydost om Helsingborg och i anslutning till reservatet ligger Gantofta. Reservatet nås enkelt med bil, tåg, cykel och till fots. Genom Västregårdsravinen går en promenadstig och intill ravinen går en traktorväg. I den sydvästra delen av reservatet går en stig med en trappa ner till sliprännorna. En vandringsstig får anläggas som går längs med dalgången. Detta skulle medföra en hopkoppling av leder till andra närliggande reservat. Bänkar och bord finns inte i reservatet men får anläggas vid behov. Informationsskyltar behöver placeras ut i reservatet, vid början av Västregårdsravinen intill dammen samt vid vägen intill sliprännorna, se bilaga F. Parkeringsplatser kan också anläggas vid dessa platser.

Informationsskyltar, stigar, stängselgenomgångar, parkeringar samt gränsmarkeringar ska ses till regelbundet och underhållas av förvaltaren.

Åtgärder för friluftslivsanordningar presenteras i tabell 3 och dess lokalisering i bilaga D.

6 Jakt och fiske

Enligt föreskrifterna för reservatet får endast mobila jakttorn uppföras. Siktgator för jakt får inte röjas. Det är inte tillåtet att utfodra vilt. Fisket regleras inte i reservatsbeslutet. Jakt eller ökad jakt på vildsvin bör övervägas om de börjar orsaka skada i reservatet.

7 Utmärkning av naturreseptatets gränser

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreseptat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Uppföljning och revidering

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreseptatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreseptatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, till exempel miljöersättning, ersättning för restaurering etcetera kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 3. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Bete	Årligen	2	Förvaltaren	1	Omfattande markskador får inte uppkomma
Underhållsröjning av sly	Vid behov	1, 2, 3, 4	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs motormanuellt, inga skogsmaskiner
Frihuggning av grova träd	Snarast, därefter vid behov	1, 2	Förvaltaren	1	Motormanuellt
Avverka gran	Snarast	1	Förvaltaren	2	Undvik markskador
Öppna luckor, skapa död ved	Inom 5 år, därefter vid behov 5-10 år upp till 30 år	2	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Röjning för att gynna ädellövträd	Vid behov	1.2	Hela området	2	Motormanuellt
Röjning av gran	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	1	Motormanuellt
Röjning av sykomorlönn	Vid behov	1	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Bekämpning av främmande invasiva arter	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	1	Finns inga

Anläggningar

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Anläggande och underhåll av parkeringsplats	Snarast	Enligt bilaga D	Förvaltaren. Nyttjanderätts-avtal tecknas omgående	1	Anläggande och underhåll av parkeringsplats
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Snarast, sedan löpande	Enligt bilaga D	Förvaltaren	1	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar
Uppsättning av vägvisningsskyltar	Snarast		Förvaltaren/ Trafikverket	1	Uppsättning av vägvisningsskyltar
Underhåll av gränsmarkering	Snarast, sedan löpande	Hela området	Förvaltaren	1	Underhåll av gränsmarkering
Markering och underhåll av stigar	Löpande	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	Markering och underhåll av stigar

11 Rödlistade arter

Tabell 4. Förekomst av:

- signalarter (S), som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2010)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)
- arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter
- arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige
- arter (övriga EU) som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 4 omfattas av ett generellt artskydd

Nedanstående artförteckning innehåller 48 rödlistade arter. Uppgifterna är tagna mellan 1990–2022. Uppgiftslämnare: Länsstyrelsen eller Artportalen.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Mossor	Blek stjärnmossa	<i>Mnium stellare</i>	S
Mossor	Forsmossa	<i>Cinclidotus fontinaloides</i>	NT
Mossor	Grov baronmossa	<i>Anomodon viticulosus</i>	S
Mossor	Knattmossa	<i>Gyrowesia tenuis</i>	NT
Mossor	Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S
Mossor	Skuggsprötmossa	<i>Eurhynchium striatum</i>	S
Mossor	Stenporella	<i>Porella cordaeana</i>	S
Mossor	Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Mossor	Trubbfjädermossa	<i>Homalia trichomanoides</i>	S
Lavar	Elegant sköldlav	<i>Melanohalea elegantula</i>	NT
Lavar	Gulnål	<i>Chaenotheca brachypoda</i>	S
Lavar	Lönnlav	<i>Bacidia rubella</i>	S
Lavar	Stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
Kärlväxter	Alm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Kärlväxter	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Kärlväxter	Desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	NT
Kärlväxter	Hässleklocka	<i>Campanula latifolia</i>	S
Kärlväxter	Klofibbla	<i>Crepis tectorum</i>	NT
Kärlväxter	Småvänderot	<i>Valeriana dioica</i>	VU
Kärlväxter	Stor häxört	<i>Circaea lutetiana</i>	S
Kärlväxter	Vattenfräne	<i>Rorippa amphibia</i>	NT
Svampar	Bläcksopp	<i>Cyanoboletus pulverulentus</i>	S
Svampar	Hypoxylon petriniae	<i>Hypoxylon petriniae</i>	NT
Svampar	Knottrig rottryffel	<i>Scleroderma verrucosum</i>	NT
Svampar	Koralltaggsvamp	<i>Hericium coralloides</i>	NT
Svampar	Scharlakansvårskål agg.	<i>Sarcoscypha coccinea</i> s.lat.	S
Svampar	Stor tratticka	<i>Picipes badius</i> s.str.	NT
Insekter	Almsnabbvinge	<i>Satyrium w-album</i>	NT

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Groddjur	Större vattensalamander	<i>Triturus cristatus</i>	EU
Fiskar	Flodnejonöga	<i>Lampetra fluviatilis</i>	ÅGP
Fiskar	Havsnejonöga	<i>Petromyzon marinus</i>	EN, ÅGP
Fiskar	Ål	<i>Anguilla anguilla</i>	CR
Fåglar	Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT
Fåglar	Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	NT
Fåglar	Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
Fåglar	Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT
Fåglar	Entita	<i>Poecile palustris</i>	NT
Fåglar	Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT
Fåglar	Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	NT
Fåglar	Gråkråka	<i>Corvus corone cornix</i>	NT
Fåglar	Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN
Fåglar	Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT
Fåglar	Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT
Fåglar	Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT, ÅGP
Fåglar	Hornuggla	<i>Asio otus</i>	NT
Fåglar	Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
Fåglar	Kricka	<i>Anas crecca</i>	VU
Fåglar	Kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>	VU
Fåglar	Kungsörn	<i>Aquila chrysaetos</i>	NT
Fåglar	Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	NT
Fåglar	Pilgrimsfalk	<i>Falco peregrinus</i>	NT
Fåglar	Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT
Fåglar	Rörsångare	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	NT
Fåglar	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Fåglar	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU
Fåglar	Stenfalk	<i>Falco columbarius</i>	NT
Fåglar	Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	NT
Fåglar	Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT
Fåglar	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	NT
Fåglar	Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	VU
Fåglar	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN
Fåglar	Vinterhämsling	<i>Linaria flavirostris</i>	VU

Fåglar	Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT
--------	------------	------------------------	----

12 Källor

Skriftliga källor

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. Artdatabanken, SLU, Uppsala.
 Artdatabanken 2021. Signalarter i Sverige 2021. Artdatabanken, SLU, Uppsala.
 Länsstyrelsen Skåne, 2011. Beslut om bildande av naturreservatet Fjärestad-Gantofta i Helsingborgs stad, Skåne län.
 Länsstyrelsen Skåne, 2011. Skötselplan för naturreservatet Fjärestad-Gantofta.
 Länsstyrelsen Skåne, 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Fjärestad-Gantofta SE0430067
 Länsstyrelsen Skåne, 2020. Grön infrastruktur i Skåne – nulägesbeskrivning 2020. Länsstyrelsen Skåne.
 Grön infrastruktur i Skåne - nulägesbeskrivning 2020.pdf (lansstyrelsen.se)
 Länsstyrelsen Skåne. Restaurering av Råån. Projektbeskrivning mall version1.0 (lansstyrelsen.se)

Kartor

Geometrisk avmätning, Gantofta nr 1–5, Kvistofta socken. Rikets allmänna kartverks arkiv.
 Generalstabskartan, Lund, 5–1. Rikets allmänna kartverks arkiv.
 Häradsekonomiska kartan. 1911, Kvistofta, 1–5. Rikets allmänna kartverks arkiv.
 Övriga kartor och bakgrundskartor. Lantmäteriet.

Webbplatser

SGU, 2022a. Kartvisaren Berggrund 1:50 000 – 1:250 000. Sveriges Geologiska Undersökning. Kartvisaren Berggrund 1:50 000–1:250 000 (sgu.se) (Hämtad 2022-10-01)
 SGU, 2022b. Kartvisaren Jordarter 1:25 000 - 1:100 000. Sveriges Geologiska Undersökning. Kartvisaren Jordarter 1:25 000-1:100 000 (sgu.se) (Hämtad 2022-10-01)
 Vatteninformationssystem Sverige, 2022. Råån – vattenförekomst. (Hämtad 2022-11-25)
 Vatteninformationssystem Sverige (VISS). Råån (MS_CD: WA86069323 VISS EU_CD: SE620565-131931).
<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA86069323> (hämtad...)

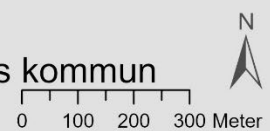
Bilagor

- A. Skötselområdeskarta
- B. Natura 2000-naturtypskarta
- C. Fornlämningar
- D. Friluftskarta

Bilaga A, Skötselområdeskarta Naturreservatet Fjärestad-Gantofta, Helsingborgs kommun

Skötselområden

Illustrationskarta till skötselplan för
 naturreservatet Fjärestad-Gantofta
 Tillhör Länsstyrelsens beslut
 dnr 511-8345-2023

© Länsstyrelsen Skåne
 © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B, Naturtypskarta Naturreservatet Fjärestad-Gantofta, Helsingborgs kommun

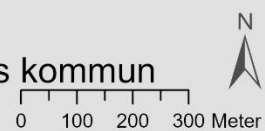
N2000A

3260 - Vattendrag med
flytbladsvegetation eller
akvatiska mossor

9160 - Näringsrik ek-
eller ek-avenbokskog -
Obestämd undergrupp

9180 - Ädellövskog i
branter

9750 - Svämlövskog

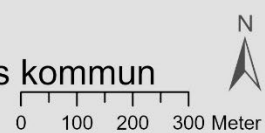
Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Fjärestad-Gantofta
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8345-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C, Fornlämningar Naturreservatet Fjärestad-Gantofta, Helsingborgs kommun

- Fornlämning
- Fornlämning
- ▨ Fornlämning

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Fjärestad-Gantofta
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8345-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga D, Friluftslivskarta Naturreservatet Fjärestad-Gantofta, Helsingborgs kommun

Friluftslivsanläggning

P P-plats

i Informationsskylt

Bro

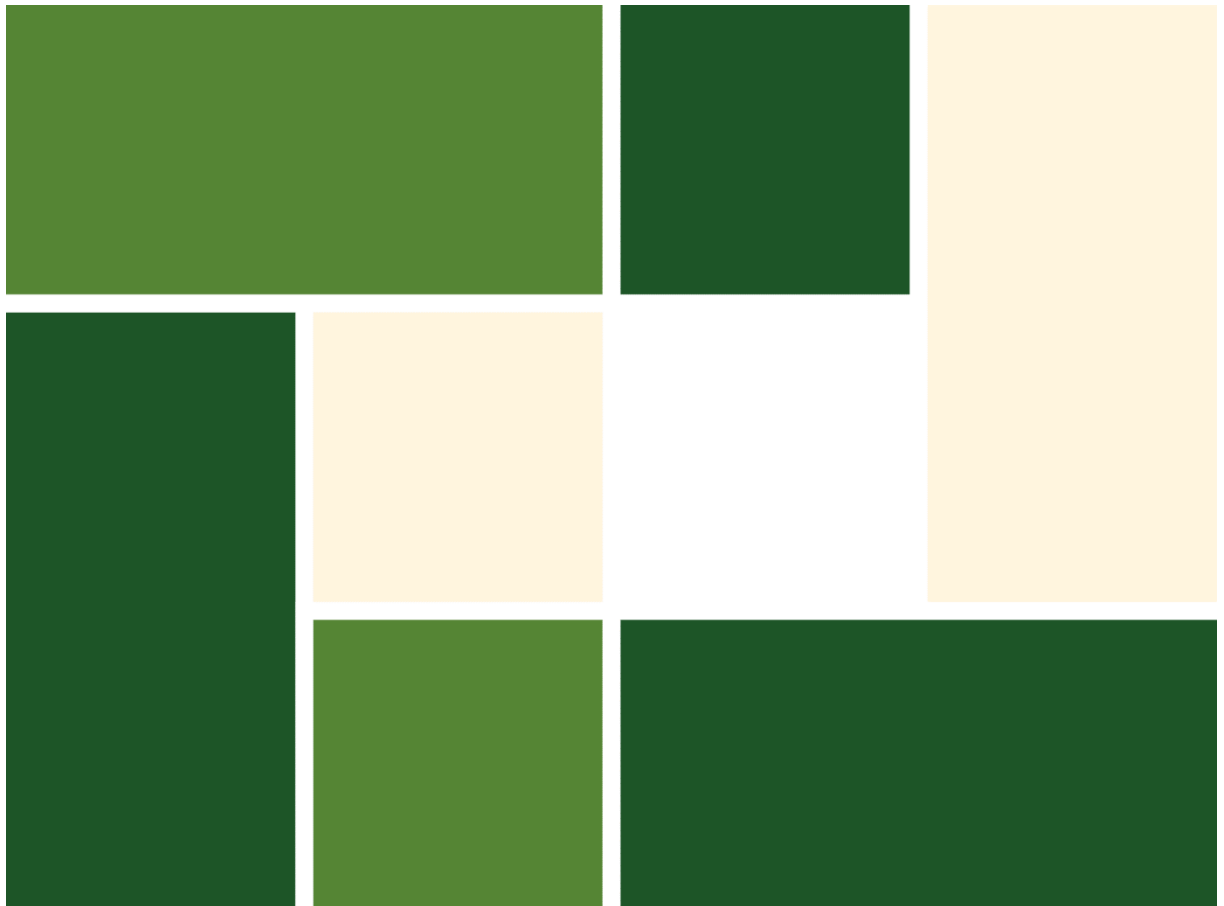
 Trappa

 Busshållplats

 Stängselgenomgång

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Fjärestad-Gantofta
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-8345-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

2025-06-12

Dnr 511-8345-2023
1283-215

Yttrande och Länsstyrelsens svar

Yttrande från Skanova (Telia company) AB:

Skanova har inget att erinra.

Yttrande från E.ON:

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter.

Yttrande från Försvarmakten:

Aktuell åtgärd ska i detta fall inte remitteras Försvarmakten. Försvarmakten kommer därmed inte handlägga denna remiss vidare. Är det någon annan anledning som gjort att ni valt att remittera Försvarmakten i detta fall får ni gärna återkoppla detta.

Riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del (enligt 3 kap 9 § miljöbalken) har olika typer av påverkansområden. Aktuell åtgärd vidtas inom ett så kallat påverkansområde för väderradar tillhörande riksintresset Väderradar Bjäre, TM0093. Inom detta påverkansområde behöver ni endast remittera Försvarmakten gällande höga objekt.

Se även www.forsvarsmakten.se/riksintressen för mer information om bland annat riksintressen för totalförsvarets militära del, tillhörande påverkansområden samt remittering till Försvarmakten.

Yttrande från Sveriges geologiska undersökning (SGU):

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.

Yttrande från Skogsstyrelsen:

Skogsstyrelsen har fått möjlighet att yttra sig i rubricerat ärende.

2025-06-12

Dnr 511-8345-2023
1283-215

Vi ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till bildandet av naturreservatet.

Skogsstyrelsen ansvarar för frågor om skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under SVL.). Vidare ingår bland våra uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

Yttrande från Trafikverket:

Remiss gällande bildande av naturreservatet Fjärestad-Gantofta, Helsingborgs kommun, Skåne län

Trafikverket har tagit emot samrådshandlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter.

Yttrande från Lunds Botaniska Förening:

Förslag till bildande av naturreservatet Fjärestad-Gantofta i Helsingborgs Kommun

Undertecknande har på Lunds botaniska förenings uppdrag tagit del av handlingarna gällande förslaget och har följande att yttra.

Skötselplanen förefaller väl anpassad till reservatet. Det är bra att det på flera platser, i samband med utplanteringar, nämns att växtmaterialet "bör" vara av lokal proviniens, men en starkare formulering, såsom "ska" eller "ska i regel" skulle inte skada.

Slutligen ger jag två kommentarer av redaktionell natur.

På sida 6 i förslaget till beslut står att det är förbjudet att "på land eller i vatten fånga insekter ... med efterföljande återutsättning inom naturreservatet." Formuleringen är något olycklig, och uppfattas lätt på ett sätt som säkert ej är åsyftad. Se E. Wellander, "Riktig svenska", Stockholm 1939, s. 407: "Av satsens form bör alltså otvetydigt framgå, hur långt varje satsdel är avsedd att gälla". Med en enkel omskrivning såsom "och med efterföljande återutsättning" undviks den ej åsyftade tvetydigheten. Bättre är säkert att skriva enkelt: "på land eller i vatten fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur. Undantaget är om

2025-06-12

Dnr 511-8345-2023
1283-215

dessas djur fångas genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte förstör djurets livsmiljö, och om fångsten efterföljs av återutsättning inom naturreservatet.”

Slutligen påpekar jag att enligt typografisk standard bör Fjärestad–Gantofta skrivas med kort minus (Fjärestad–Gantofta), ej med divis (Fjärestad/Gantofta). (Se till exempel Lansburgh, ”Sättningsregler”, andra upplagan, Almkvist & Wiksell, Uppsala, 1964, s. 31–35.)

Länsstyrelsens svar:

Formuleringen om återutsättning är framtagen i samarbete med flera olika aktörer, bland annat med Skånes entomologiska förening. Formuleringen kvarstår för detta reservat med Länsstyrelsen kommer att se över tydligheten i språket och formuleringen kan komma att ändras framöver.

2025-06-12

Dnr 511-8345-2023
1283-215

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för natur och vatten, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 10 juli 2025**.

Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).

2025-06-12

Dnr 511-8345-2023
1283-215

Sändlista

Göran Andersson (arrendator, jakt och bete)
Magnus Nilsson (betesarrendator)
Ingemar Jönsson (jaktarrendator)

Helsingborgs kommun

Kopia för kännedom till:

Marie Brigitta Madeleine Leijonhufvud
Entomologiska sällskapet i Lund
Lunds Botaniska Förening
Puggehatten
Skånes Ornitologiska Förening
Skogsstyrelsen
Riksantikvarieämbetet
SGU
TeliaSonera Skanova Access AB
E.ON Sverige AB
Kraftringen
LRF
Friluftsrämjandet
Skånes Orienteringsförbund
Sveriges Lantbruksuniversitet
Trafikverket
Naturvårdsverket

Internt Länsstyrelsen:

Miljöavdelningen: Jeanette Persson
Rättsenheten: Johan Åsberg
Författningssamlingen: Annika Dahse
Naturvårdsregistret: Kristian Nilsson
Landsbygdsavdelningen
Kulturmiljöenheten: Eva Persson
Planenheten
Naturprövningsenheten: Josefine Andersson
Naturvårdsenheten: Ingela Lundqvist, Sebastian Ivarsson, Malin Andersson, Carina Zätterström, Mona Persson

Postadress	Besöksadress	Telefon / Fax	Bankgiro	E-post och webb	Sociala medier
205 15 Malmö	Södergatan 5	010-224 10 00 vx	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	Facebook: lansstyrelsenskane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	010-224 11 00		www.lansstyrelsen.se/skane	Twitter: @lstskane

2024-06-12

Dnr 511-8345-2023
1283-215

Art- och naturenheten: Nils Carlsson

Naturskyddsenheten: Cecilia Backe, Kristian Nilsson, Alexander Regnér

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.